

Senioru lietu padomes sēde

2016.gada 1.decembrī

PROTOKOLS NR.13

Rīgā,
Skolas ielā 28, 2.korpusa 3.stāva zālē

2016.gada 1.decembrī
plkst. 13:00

Vada: J.Reirs, labklājības ministrs

Piedalās:

Labklājības ministrijas (turpmāk - LM) valsts sekretārs	I.Alliks
Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” valdes locekle	S.Beikerte
Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” Latgales reģiona pārstāvis (J.Ancānes vietā)	B.Barons
Jelgavas Pensionāru biedrības valdes loceklis (pārstāv Latvijas Pensionāru federāciju kā A.Siliņa pilnvarots aizstājējs)	J.Felsbergs
Latvijas Pensionāru federācijas priekšsēdētāja vietniece	S.Krecere
Pārresoru koordinācijas centra pārstāve	S.Sniķere

Pieaicinātās personas:

LM valsts sekretāra vietniece	J.Muižniece
LM Sociālā apdrošināšanas departamenta direktore	S.Stabiņa
LM Sociālās iekļaušanas politikas departamenta direktore	E.Celmiņa
LM Darba tirgus politikas departamenta direktors	I.Lipskis
Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk - NVA) pārstāve	J.Mikoviča
Veselības ministrijas (turpmāk -VM) Veselības aprūpes departamenta Veselības aprūpes organizācijas nodaļas vadītāja	M.Petroviča
VM Farmācijas departamenta vecākā referente	S.Riekstiņa

Protokolē: I.Salmane, LM Sociālās apdrošināšanas departamenta vecākā referente

Darba kārtībā:

1. Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.
2. Senioru lietu padomes turpmākais darbs.
Ziņotājs: LM
3. Izmaiņas (esošās un plānotās) pensiju jomā 2017. – 2018.
Ziņotājs: LM
4. *Par piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem un medikamentiem.*
Ziņotājs: VM

5. Par nepieciešamajām izmaiņām invaliditātes sistēmā.

Ziņotājs: LM

6. Par aktīvās novecošanās projektu.

Ziņotājs: LM, NVA

1. Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana.

Senioru lietu padomes (turpmāk - Padome) vadītājs labklājības ministrs **J.Reirs** atklāj padomes sēdi, kura kopš 2015.gada 12.novembra netika sasaukta, norādot, ka padomes darbs tiek turpināts. Iepazīstinot klātesošos ar darba kārtības jautājumiem, ministrs vienlaikus ierosināja, turpmāk organizējot padomes sēdes, ņemt vērā, ka otrdienās ir Saeimas komisiju sēdes un ceturtdienās Saeimas sēdes, līdz ar to šajās dienās labāk neplānot padomes sēdes. Saistībā ar darba organizācijas jautājumu, Padomes sēdes dalībnieki vienojās, ka sēžu darba laiks ilgs līdz divām stundām.

J.Reirs izsaka viedokli, ka Padomi redz kā nepastarpinātu un tiešu forumu, kur izrunāt, savlaicīgi izdiskutēt un izvērtēt iespējamus risinājumus senioru aktuālo problēmjaudājumu risināšanā. Būtisks, protams, ir finansiālais nodrošinājums, tomēr svarīga ir arī kopīga saruna par daudz plašāku jautājumu loku – savlaicīga un pieejama veselības aprūpe, piemērota nodarbinātība un mūžizglītība, iespējas un aktīva novecošanās.

2. Senioru lietu padomes turpmākais darbs.

LM valsts sekretāra vietniece **J.Muižniece** informē Padomes sēdes dalībniekus par iespējamo Padomes sastāva modeli turpmākajam darbam. 2013.gadā izveidotās Padomes sastāvā ir iekļauti pārstāvji no senioru organizācijām (Latvijas Pensionāru federācija, Latvijas Senioru alianse un Rīgas aktīvo senioru alianse) un valsts pārvaldes institūcijām (Labklājības ministrija, Veselības ministrija, Pārresoru koordinācijas centrs un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra).

J.Muižniece izteica priekšlikumu Padomes sastāvu no institūciju puses papildināt ar: *Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju*, ņemot vērā saistību ar pašvaldību jautājumiem; kā arī *Kultūras ministriju*, jo kultūras dzīve ir neatņemama jebkura cilvēka interešu sastāvdaļa.

Savukārt attiecībā uz senioru organizāciju pārstāvniecību Padomē LM redzējums turpmākai darbībai ir - nodrošināt lielāku reģionālo pārklājumu. Līdz ar to iespējamie varianti ir sekojoši:

1. senioru organizāciju pārstāvniecību veido divas lielākās senioru organizācijas, t.i., Latvijas Pensionāru federācija un Latvijas Senioru alianse, iekļaujot plašāku reģionālo pārklājumu un pašām savā iekšienē vienojoties par pārstāvju deleģēšanu;
2. iekļauj arī citas senioru organizācijas, kas neietilpst divās lielākajās Latvijas senioru organizācijās: Latvijas Pensionāru federācijā un Latvijas Senioru alianšē.

J.Felsbergs (Jelgavas Pensionāru biedrības pārstāvis) vērsās ar ierosinājumu iekļaut Jelgavas Pensionāru biedrības pārstāvi turpmākajā Padomes darbībā un rast iespēju aktuālos jautājumus izrunāt, izdiskutēt ar departamentu vadītājiem.

3. Izmaiņas (esošās un plānotās) pensiju jomā 2017. – 2018.

LM Sociālās apdrošināšanas departamenta direktore **S.Stabiņa** informē Padomes sēdes dalībniekus par situāciju pensiju jomā un plāniem nākamajiem diviem gadiem (ar 2017.gadu paredzētas izmaiņas indeksācijas kārtībā; 2017. un 2018.gadā turpināsies pensiju pārrēķināšana tiem pensionāriem, kuriem piešķirot vai pārrēķinot pensijas, tika piemēroti negatīvie kapitāla indeksi). Klātesošie tiek iepazīstināti arī ar aktuālo statistisko informāciju pensiju jomā.

J.Muižniece, papildinot attiecībā uz 2018.gadu, informē, ka norisinās darbs Saeimas darba grupā, strādājot pie nākamajiem grozījumiem likumā „Par valsts pensijām”, kuri galvenokārt vērsti uz:

- indeksāciju atkarībā no apdrošināšanas stāža;
- piemaksu jautājumu;
- nodokļu jautājumu (pensijas bez nodokļiem).

Ministrs piebilst, ka uztrauc tas, ka budžeta rezerves uzkrājuma pieauguma tempi samazinās un informē par veiktajām izmaiņām likumdošanā attiecībā uz bezdarbnieku pabalstu un slimības pabalstu:

- ✓ pagarinās **bezdarbnieka pabalsta** piešķiršanas kvalifikācijas periodu - sociālās apdrošināšanas iemaksām bezdarba gadījumam būs jābūt veiktām ne mazāk kā 12 mēnešus pēdējo 16 mēnešu periodā (šobrīd 9 mēneši 12 mēnešu periodā) pirms bezdarbnieka statusa iegūšanas dienas. Tādējādi, nosakot šo normu, tiks novērsts sezonālais izmantojums, pārtraucot praksi izmantot bezdarbnieka pabalsta sistēmu kā pagaidu finansējuma avotu darbinieku noturēšanai uz nākamo sezonu.
- ✓ **Slimības pabalstu** izmaksās cilvēkiem, kuriem darba nespēja iestājusies nodarbinātības periodā. Pēc darba attiecību pārtraukšanas cilvēkiem ir tiesības iegūt bezdarbnieka statusu, reģistrējoties Nodarbinātības valsts aģentūrā, kā arī saņemt bezdarbnieka pabalstu.

F.Felsbergs pauž viedokli par sezonālo nodarbinātību reģionos un jautā, ko darīt cilvēkiem tajā laikā, kad darba sezona beigusies un citu darba iespēju laukos nav iespējams atrast. Kāds risinājums tiek piedāvāts šādā situācijā?

J.Reirs vērš uzmanību, ka viens no atbalstiem ir pašvaldības sociālās palīdzības sistēma. J.Reirs, komentējot situāciju attiecībā uz problēmu saistībā ar sezonālo nodarbinātību, ierosina vienā no nākamajām sēdēm uzaicināt NVA pārstāvi pastāstīt par nodarbinātības sistēmu plašāk, kā arī par vakantajām vietām, kuras nevar aizpildīt.

J.Reirs piebilst, ka plānots ieviest sistēmu, ka pēc 6 mēnešiem, kad cilvēks ir bezdarbnieks un viņam tiek 2 reizes piedāvāts darbs, bet viņš 2 reizes atsakās no piedāvātajām darba iespējām, tiek zaudēts bezdarbnieka statuss un bezdarbnieka pabalsta izmaksa.

J.Reirs uzskata, ka svarīgs uzdevums ir stāstīt sabiedrībai, cik būtiski ir nomaksāt nodokļus un piesaistīt jaunus nodokļu maksātājus.

Padomes sēdes dalībnieki diskutē par vidējo iemaksu algu valstī, par darba atalgojumu.

J.Reirs uzskata, ka viens no risinājumiem, uzlabot situāciju šajā jomā, būtu bijis paaugstināt minimālo darba algu valstī. Jāatzīmē, ka LM virzīja priekšlikumu paaugstināt minimālo algu no 370 euro līdz 407 euro, sākot ar 2017.gada 1.janvāri, taču šis priekšlikums netika atbalstīts.

4. Par piekļuvi veselības aprūpes pakalpojumiem un medikamentiem.

VM pārstāve **M.Petroviča** iepazīstina klātesošos ar aktualitātēm veselības aprūpes organizēšanā, veiktajām un plānotajām izmaiņām šajā jomā, uzsverot, ka ir plānots uzlabot sistēmu onkoloģisko saslimšanu diagnosticēšanā agrīnajā stadijā, kā arī pastāstīja par papildus finansējumu rindu mazināšanai uz veselības aprūpes pakalpojumiem 2017.gadā.

5. Par nepieciešamajām izmaiņām invaliditātes sistēmā.

LM pārstāve **E.Celmiņa** iepazīstināja ar prezentāciju saistībā ar nepieciešamajām izmaiņām invaliditātes sistēmā, vēršot uzmanību uz aktuālajiem personas ar invaliditāti raksturojošajiem rādītājiem, kā arī ieskicēja jomas, kur būtu jādiskutē par turpmākām nepieciešamām izmaiņām. Izmaiņas invaliditātes noteikšanas sistēmā un pieejā nepieciešamas, lai nostiprinātu atlikušo darbspēju vērtēšanas pieeju un pārskatītu atbalsta pasākumu iedalījumu un nepieciešamību. Atbalsta pasākumiem jābūt mērķētiem uz personām, kam tie patiešām nepieciešami, izvērtējot personas individuālo situāciju un vajadzības. Darbspēju vērtēšanas pieejas attīstīšana un nostiprināšana ļaus veikt intensīvāku darbu ar personām darbspējas vecumā, kurām ir funkcionēšanas un līdz ar to darbspēju ierobežojumi, lai panāktu veicinātu viņu līdzdalību darba tirgū.

6. Par aktīvās novecošanās projektu.

LM Darba tirgus politikas departamenta direktors **I.Lipskis** sēdes dalībniekus iepazīstināja ar projektu, kurā plānotas aktivitātes 50+ vecuma grupas nodarbināto darbspēju saglabāšanai un nodarbinātības paldzināšanai. Tika secināts, ka demogrāfiskās specifikas dēļ Latvijā nākamajos gados situācija šajā ziņā var būt senioriem labvēlīgāka, tāpēc svarīgs ir senioru mūžizglītības jautājums.

Savukārt NVA pārstāve **J.Mikoviča** iepazīstināja ar izveidoto brīvprātīgā darba informācijas sistēmu, kuras mērķis ir veicināt informācijas apmaiņu starp cilvēkiem, kas vēlas būt brīvprātīgā darba veicēji, un brīvprātīgā darba organizētājiem, tādējādi veicinātu līdzcilvēku pilsonisko aktivitāti sabiedrības labā.

Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” Latgales reģiona pārstāvis **B.Barons** komentēja, ka Eiropas Komisija paziņojusi, ka jauniešu bezdarba līmeņa rādītājs Latvijā ir labāks nekā Eiropā vidējais. Līdz ar to 2017.gadā naudas līdzekļu finansējums Latvijas jauniešu bezdarba problēmu uzlabošanai būs mazāks. **B.Barons** uzskata, ka attiecīgos līdzekļus varētu novirzīt senioru vecuma cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanai. **B.Barons** jautā – vai LM var iespaidot Eiropas Komisijas viedokli attiecībā uz minētajiem naudas līdzekļiem.

LM valsts sekretārs **I.Alliks** attiecībā uz naudas pieprasīšanu norāda, ka pēc 2018.gada notiks šī perioda Eiropas Savienības naudas pārvērtēšana, nosakot, kādiem mērķiem tā papildus tiks vai netiks novirzīta. LM atbalsta viedokli, ka nodarbinātības veicināšanai finansējums ir nepieciešams.

Nolēma:

- LM visiem Padomes pārstāvjiem nosūtīs esošās Padomes nolikumu un informāciju par vēlamo/iespējamo dalībnieku skaitu turpmākajā Padomes sastāvā. Uz nākamo Padomes sēdi Padomes locekļiem iesniegt priekšlikumus par nolikuma grozījumiem.
- Padomes locekļiem iesniegt priekšlikumus par turpmākajās Padomes sēdēs skatāmajiem jautājumiem.
- Nākamo Padomes sēdi rīkot 2017.gada februārī vai martā.

Sēdi slēdz plkst. 15:20

Padomes priekšsēdētājs

J.Reirs

Protokolēja

I.Salmane